

Висновок. В статті запропонований один з шляхів формування культури харчування школярів. Без сумніву, проблему неможна розв'язати введенням лише одного предмету в процес підготовки майбутніх вчителів. Формування культури харчування повинно перетворитись на систему навчальних і виховних заходів, яка б пронизувала весь період навчання молоді, а не обмежувалась тільки загальноосвітньою школою. Подальшого розроблення потребують психолого-педагогічні проблеми формування культури харчування старших школярів, учнів ПТНЗ тощо.

Використана література:

1. Загвязинский В. И. Теория обучения: современная интерпритация : учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М. : Идательский центр “Академия”, 2001. – 192 с.
2. Концепція державної політики в галузі харчування населення України (канадсько-український міжурядовий проект): [електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.culip.com.ua/m/m_hlthprtct_harch_u.htm>– Загол. з екрану.

Лукьяненко Г. И. От способов питания к культуре питания.

Рассматриваются проблемы подготовки будущих учителей трудового обучения к формированию культуры питания учащихся. Задача формирования культуры питания особенно актуальна для современности, поскольку в процессе питания не только удовлетворяются физиологические и эстетические потребности человека, питание является одним из основных факторов сохранения здоровья.

Ключевые слова: питание, функция, будущие учителя трудового обучения, культура питания.

Lukyanenko G. I. From the methods of feed to the culture of feed.

The thesis is devoted to problem of training of future technology teachers to forming the culture of nutrition of students. The culture of nutrition is considered to be part of general culture of personality. With the help psychological and pedagogical analysis of the specialized professional literature the concept “the culture of nutrition” was formalized.

Keywords: feed, function, future teachers of the labour teaching, culture of feed.

Малихін А. О.

Бердянський державний педагогічний університет

СУТНІСТЬ ТА ПРИНЦИПИ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ “ТЕХНОЛОГІЯ”

У статті розглядаються основні підходи до визначення суті методичної підготовки і її основних складових. Особлива увага приділяється змісту принципів методичної підготовки учителів трудового навчання, реалізація яких забезпечить високий рівень професійної підготовки майбутніх фахівців.

Ключові слова: учитель, трудове навчання, принцип, методична підготовка.

Постановка проблеми. Професійна діяльність учителя трудового навчання – це, насамперед, педагогічна діяльність, пов'язана з освоєнням учнями змісту трудового навчання (таку діяльність називають методичною). На думку В. Адольфа зміст процесу професійної підготовки реалізовано через систему педагогічних завдань. Рішення професійних завдань неможливо здійснювати без методичних знань, до яких належать знання методів, методик, прийомів при рішенні не стандартних завдань; принципів психолого-педагогічного вивчення особистості [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі методичної підготовки учителя як складової частини професійно-педагогічної освіти присвячені дослідження Ю. Бабанського, М. Данилова, І. Зверева, Т. Ільїної, В. Краєвського, А. Міщенко, В. Разумовського та ін.

Зміст і структура професійно-методичної підготовки до викладання різних шкільних предметів розглядаються в роботах І. Агібової, І. Беленок, В. Ваганової, Н. Верзиліна, А. Ворожбитової, В. Земцової, Л. Кейран, Ю. Прокоф'євої, Л. Пролянєнкова. Теоретичні основи методичної підготовки вчителя технології (трудового навчання) закладені в дослідженнях С. Батишева, В. Беспалько, Ю. Васильєва, О. Коберника, В. Косирев, Є. Муравйова, В. Полякова, В. Симоненка, В. Сидоренка, Д. Тхоржевського, Ю. Хотунцева. Окремі аспекти формування методичної компетенції вчителя досліджувалися В. Адольфом, Т. Загривною, С. Татаринцевою та ін.

Нажаль, у наукових дослідженнях не знайшла відповідного відображення проблема системи принципів методичної підготовки майбутнього вчителя освітньої галузі "Технологія".

Мета і завдання статті. Окреслити основні підходи до методичної підготовки майбутнього вчителя, а також розкрити сутність принципів методичної підготовки майбутнього вчителя і трудового навчання, додержання яких має сприяти покращенню якості їх фахової освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. У науково-педагогічній літературі методичну підготовку майбутнього вчителя технології прийнято розглядати як процес формування у студентів певних знань, умінь і навичок, що забезпечує вчителю можливість попередньо проектувати, а потім здійснювати навчальний процес [5]. Н. Іпполітова, М. Колісников, Є. Соколова розглядаючи змістовний аспект професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів, вказують на те, що він включає такі компоненти, як морально-психологічна, методологічна, теоретична, методична й технологічна підготовка, які, перебуваючи у взаємозв'язку й взаємозалежності, забезпечують ефективність педагогічного процесу, що здійснюється в умовах сучасного ВНЗ. При цьому, "методична підготовка передбачає забезпечення студентів знаннями принципів, змісту, правил, фактів, форм і методів конкретних напрямків виховання й навчання. Методична діяльність здійснюється як спеціально-наукова діяльність, що спрямована на одержання нових продуктів – нових методів і засобів наукового дослідження" [2, с. 45].

І. Левченко [3] під методичною підготовкою розуміє підготовку, спрямовану на оволодіння методологічно значимими, системоутворюючими й інваріантними знаннями в галузі методики навчання предмету, що сприяють розвитку й реалізації творчого потенціалу майбутнього вчителя, які забезпечують якісно новий рівень його інтелектуальної й емоційно-моральної культури, що створюють внутрішню потребу в безперервному саморозвитку й самоосвіті, які сприяють його динамічній адаптації у соціально-економічних та інформаційно-технологічних умовах, що постійно змінюються.

Говорячи про методичну підготовку майбутніх учителів предметників М. Макарченко [4], особливо виокремлює курси теорії й методики навчання предмету, у процесі вивчення яких студенти одержують більшу частину методичної інформації, необхідної для їх майбутньої роботи в школі.

Ми підтримуємо точку зору М. Макарченко [4], яка вважає, що методична підготовка майбутніх учителів має наступні складові:

- 1) теоретичну складову;
- 2) аналітичну складову;
- 3) дійову складову;
- 4) діяльнісну складову.

Методична підготовка спрямована на формування у студентів діючого методичного апарата, на створення цілісного освітнього процесу з трудового навчання, усвідомлення

“себе в професії” і прискорену адаптацію молодих фахівців до особливостей професійної діяльності вчителя трудового навчання.

Теоретична складова – це частина методичної підготовки, що пов'язана з вивченням теоретичного матеріалу за курсом “Теорія та методика трудового навчання” і його первісним застосуванням (уміння виділяти структуру визначення деякого поняття, обґрунтовувати свій висновок; уміння виділяти в методичному феномені методи наукового пізнання; уміння підводити об'єкт під визначення, а також уміння визначати вид завдання).

Аналітична складова – це елемент методичної підготовки, що спрямований на навчання майбутнього вчителя трудового навчання аналізу й рефлексії цілісних освітніх процесів в освітній галузі “Технологія” і її компонентів, виражених у реальній дійсності або у будь-якій іншій формі (текст підручника, уявний образ і т. ін.) і, що передбачає уміння студентами робити логіко-дидактичний аналіз навчального матеріалу, уміння проводити контекстуальний аналіз навчальних текстів, уміння аналізувати свої й чужі уроки, робити з них важливі для себе висновки, уміння прогнозувати освітній процес і його результати.

Дійова складова – це елемент методичної підготовки, що спрямований на освоєння майбутнім учителем трудового навчання методичних дій із формування у учнів знань і вмінь у відповідності із програмою “Трудове навчання” що передбачає уміння студентами пояснювати навчальний матеріал за умови забезпечення зворотного зв'язку, уміння вести евристичну бесіду, ставити, слухати й коректувати питання й відповіді в усному діалозі, уміння створювати психолого-дидактичні умови для необхідної й своєчасної зміни стилів спілкування, уміння приймати “миттеві” рішення а, також уміння організовувати практичну діяльність учнів.

Діяльнісна складова – це частина методичної підготовки, що пов'язана з інтеграцією засвоєних методичних дій у цілісний образ освітнього процесу з трудового навчання, спочатку – в умовах квазіпрофесійної діяльності, а потім – в умовах професійної діяльності. Наприклад: уміння відбирати навчальний матеріал до уроку; уміння ставити цілі уроку (або його етапів) і досягати їх, уміння планувати навчальний процес; уміння організовувати різноманітні види навчальної й учбово-пізнавальної діяльності на уроках трудового навчання.

Для того щоб, забезпечити високий рівень методичної підготовки майбутнього фахівця, необхідно дотримуватися певних принципів організації навчально-виховного процесу у ВНЗ, до яких належать як загальнодидактичні принципи, зокрема, принцип науковості, принцип зв'язку теорії із практикою, принцип системності й цілісності, принцип органічного поєднання фундаментальної й професійної спрямованості навчання, безперервності й наступності, так і принципи, які відображають саме специфіку методичної підготовки вчителя, до яких, на наш погляд, можна віднести, принцип інваріантності й універсальності, принцип інтеграції й диференціації психолого-педагогічних, предметних і методичних знань, принцип професійної спрямованої (контекстної) навчальної діяльності, принцип саморозвитку особистості студента, принцип особистісної орієнтації, принцип функціональної повноти, принцип мінімізації й оптимізації методичної підготовки, принцип діяльнісно-компетентнісного підходу до методичної підготовки. Розглянемо сутність кожного із зазначених принципів.

Принцип науковості. Основою фундаментальної методичної підготовки є наукові знання, тому необхідний тісний зв'язок такої підготовки з методичною наукою, освоєння її теоретичної й методологічної складової. Акцент у методичній підготовці вчителя трудового навчання необхідно робити на посилення теоретичної й методологічної складової освіти, прилучення студентів до наукової діяльності. Зміст методичної підготовки повинен відповідати рівню сучасної науки, постійно коригуватися у відповідності із новими педагогічними концепціями, новими теоріями, системами, методиками й технологіями навчання.

Принцип зв'язку теорії із практикою. Теоретичні знання не повинні залишатися абстрактними, вони повинні бути перетворені в узагальнені способи діяльності, доведені до рівня операцій, дій студента. Вища педагогічна освіта припускає синтез теоретичних і практичних знань, націлює на оволодіння методологією застосування теоретичних знань для рішення конкретних професійно-педагогічних завдань.

Принцип системності й цілісності. Ґрунтовна професійна освіта характеризується цілісністю, взаємозв'язком і взаємодією його компонентів, наявністю системоутворюючих стрижнів. Зміст методичної підготовки в умовах вищої педагогічної освіти повинен бути спрямований на виділення системо утворюючих методичних знань і вмінь, які будуть основами або стрижнями для нагромадження інших знань і вмінь. Це дозволяє студентам мислити цілісними фундаментальними теоріями, самостійно осмислюючи нову інформацію й формувати особистісні знання. Виділення системи основних понять, розгляд їх у цілісності дозволяють упорядкувати всю понятійну структуру навчального матеріалу. Використовуючи цей принцип, можна закласти основи всієї системи методичних знань, розкрити внутрішні зв'язки й відносини фундаментальних понять, показати їхній прояв на конкретних фактах і явищах дійсності.

Принцип органічного поєднання фундаментальної й професійної спрямованості навчання. Ґрунтовна методична підготовка вчителя можлива лише в єдності з його професійною підготовкою. Тому фундаментальна підготовка повинна бути проникнута професійною спрямованістю. Фундаментальність є не метою, а засобом підготовки вчителя, а тому повинна бути погоджена із професійно-педагогічними потребами. Фундаментальну методичну підготовку студентів необхідно здійснювати в контексті професійної спрямованості змісту освіти.

Принцип безперервності й наступності. Освіта повинна бути безперервною, оскільки всяке "кінцеве" недостатньо для людини. Зміст методичної підготовки має ґрунтуватися на сформованих раніше знаннях і вміннях при вивченні різних навчальних дисциплін. Всі вони повинні бути задіяні у процесі безперервного збагнення студентом елементів педагогічної діяльності. В умовах професійно-педагогічної освіти цей принцип передбачає пріоритетність освітніх цінностей, забезпечення умов для безперервного інтелектуального й культурного розвитку, безперервної методичної самоосвіти.

Принцип інваріантності й універсальності. Цей принцип забезпечує гарантії освітньому потенціалу майбутнього вчителя від старіння й припускає оволодіння узагальненими видами діяльності, що забезпечують рішення безлічі часткових завдань педагогічного характеру. Інваріантні методичні знання й уміння, які не залежать від конкретних технологій і засобів навчання дозволяють реалізувати методичну підготовку студентів на високому рівні ефективності. У той же час необхідно забезпечити можливість студентам адаптувати інваріантні знання й уміння для різної професійно-педагогічної діяльності. В умовах багаторівневої методичної підготовки важливо виділяти інваріантні знання й уміння у відповідності обраним кваліфікаціям для реалізації різних освітніх траєкторій, для уникнення перевантаження навчальних програм.

Принцип інтеграції й диференціації психолого-педагогічних, предметних і методичних знань. Методичні науки, їхня теорія й методологія акумулюють у собі психолого-педагогічні, гносеологічні й предметні знання. Методична підготовка майбутнього вчителя освітньої галузі "Технологія" повинна бути спрямована на формування вмінь самостійно інтегрувати ці знання з різних галузей науки, . на формування вміння обирати найбільш доцільні методи і засоби навчання. Треба зазначити, що інтеграція психолого-педагогічних, предметних і методичних знань дає можливість значно повніше описати умови перебігу певного педагогічного явища. Реалізація цього принципу у навчально-виховному процесі сучасного педагогічного ВНЗ потребує врахування психологічного, змістовного та процесуального аспекту методичної підготовки. Психологічний аспект характеризується певними

психологічними і педагогічними закономірностями, які стосуються особливостей формування індивідуума та його розвитку. Змістовний аспект характеризується інтеграцією знань, умінь і навичок із різних дисциплін, а інтеграція методів, форм і засобів навчання характеризує процесуальний аспект методичної підготовки майбутнього вчителя технології.

Принцип професійно спрямованої (контекстної) навчальної діяльності. Ґрунтовну методичну підготовку необхідно організовувати в контексті майбутньої професійно-педагогічної діяльності, що наповнює навчально-пізнавальну діяльність студентів особистісним змістом, визначає рівень їхньої активності, міру залученості в процесі пізнання й перетворення дійсності. Студент повинен бути включений у професійно-спрямовану діяльність із вирішення різних науково-методичних завдань. Досвід застосування знань у контекстній діяльності дає студентові впевненість у власних силах і сприяє формуванню готовності до подальшого пізнання, які забезпечують здатність випускника застосовувати сформовані знання, уміння й навички в професійно-педагогічній діяльності.

Принцип саморозвитку особистості студента. Додержання цього принципу передбачає забезпечення ефективної підтримки розвитку й стимулювання процесу самореалізації студента, що спрямовані на формування професійних рис майбутнього вчителя технології. В процесі професійної підготовки майбутній фахівець повинен набути досвід послідовного цілеспрямованого самопізнання та особистісного зростання, бо тільки особистість з яскраво проявленою самосвідомістю здатна оцінити свою індивідуальність, актуалізувати внутрішній творчий потенціал, стати суб'єктом саморозвитку.

Принцип особистісної орієнтації. Успішність методичної підготовки залежить від зацікавленості студента в придбанні методичних знань і вмінь. Якщо студент не бачить особистісного сенсу в одержуваній інформації, то вона замість того, щоб трансформуватися в його свідомості в систему утворюючі знання, перетворюється в знання формальні, поверхневі, розрізнені й неміцні. Тому в умовах сучасної освіти так важливо формувати "особистісне знання" яке є насправді глибоким знанням. Для формування особистісного знання, самореалізації студента необхідно використовувати особистісно орієнтовані технології навчання.

Принцип функціональної повноти. Методична підготовка, як й інша система, не може ефективно функціонувати або функціонувати взагалі, якщо набір її значимих підсистем не є функціонально повним. Принцип функціональної повноти, є частковим проявом загального принципу функціональної повноти компонентів системи, відповідно якої будь-яка система, зокрема педагогічна, не може ефективно функціонувати, якщо набір її елементів не є функціонально завершеним.

Принцип мінімізації й оптимізації методичної підготовки. Досягнення цілей мінімальним затратами часу і сил. У зв'язку із цим у межах вдосконалення методичної підготовки, у пошуках оптимальних форм і методів організації навчально-виховного процесу чільне місце відводиться інформаційним технологіям навчання, які мають утворювати педагогічні умови, що повинні сприяти зниженню рівня прояву, так званих, дидактогенних факторів. Уся діяльність з використання інформаційних технологій у методичній підготовці, має бути спрямована не тільки на оптимізацію та інтенсифікацію навчально-пізнавальної діяльності студентів, але і на впровадження здоров'язберігаючих освітніх технологій. У зв'язку із цим набуває актуальності проблема оптимального сполучення традиційної та електронної форми подання навчально-методичної інформації, визначення функцій комп'ютера, як засобу інформаційно-технологічної підтримки процесу методичної підготовки майбутнього фахівця.

Принцип діялісно-компетентнісного підходу до методичної підготовки. Цей принцип передбачає перетворення процесу навчання у навчіння/учіння, то б то у процес отримання знань, умінь, навичок і досвіду діяльності з метою досягнення професійно і

соціально значимих компетентностей. Цей принцип слід розглядати в контексті практико-орієнтованого навчання, в основі якого знаходиться розумне сполучення фундаментальної та професійно-прикладної підготовки. У сучасній системі вищої освіти існує декілька підходів до практико-орієнтованої освіти. Так, наприклад, О. Вербицький, Є. Плотников, В. Шершньова пов'язують становлення практико-орієнтованого навчання з використанням можливостей контекстного вивчення профільних та непрофільних начальних дисциплін. Інші науковці (П. Образцов, Т. Дмитренко) вважають, що найбільш ефективним є впровадження професійно-орієнтованих технологій навчання, що сприяють формуванню у студентів значимих для майбутньої професійної діяльності якостей особистості, а також знань, умінь та навичок, що забезпечать якісне виконання певних функціональних обов'язків. Ю. Ветров та Н. Клуїна практико-орієнтовану підготовку фахівців пов'язують з організацією навчальної, виробничої та переддипломної практики студентів з метою поринання у професійне середовище, співвіднесення свого уявлення з вимогами, що надаються реальним навчально-виховним процесом, усвідомлення особистої ролі у соціальному середовищі. Слід особливо підкреслити, що основою практико-орієнтованого навчання є діяльнісно-компетентнісний підхід, який на відміну від традиційного навчання, яке орієнтоване на засвоєння знань, спрямований на набуття студентами крім знань, умінь і навичок, досвіду практичної діяльності.

Висновки. Ми вважаємо, що додержання цих принципів в організації навчально-виховного процесу, і зокрема, у методичній підготовці майбутнього вчителя освітньої галузі "Технологія" має забезпечити високий рівень їх фахової підготовки.

Перспективи подальших пошуків у напрямку дослідження. На наш погляд, потребують подальшого поглибленого дослідження, окремі аспекти взаємовпливу загальнодидактичних принципів і принципів, які відображають саме специфіку методичної підготовки вчителя, а також питання ефективності їх реалізації в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу в сучасному педагогічному ВНЗ.

Використана література:

1. *Адольф В. А.* Профессиональная компетентность современного учителя: монография. / В. А. Адольф. – Красноярск: Изд-во КГУ, 1998. 310 с.
2. *Ипполитова Н. В.* Система профессиональной подготовки студентов педагогического вуза: личностный аспект: монография / Н. В. Ипполитова, М. А. Колесников, Е. А. Соколова. – Шадринск: Исеть, 2006. – 236 с.
3. *Левченко И. В.* Дидактические принципы многоуровневой фундаментальной методической подготовки учителей информатики. – Режим доступа: <http://mf.mgpu.ru/main/content%5Cvestnik%5Cvestnik15%5C34.doc>.
4. *Макарченко М. Г.* Структура методичної підготовки майбутніх учителів математики на основі вивчення їхнього суб'єктного досвіду. – Режим доступа: http://209.85.129.132/search?q=cache:kKJKQ3RZInIJ:ftp://lib.herzen.spb.ru/text/Macarchenko_IZV68_p117_124.pdf
5. *Муравьев Е. М.* Общие основы методики преподавания технологии / Е. М. Муравьев, В. Д. Симоненко. – Брянск, ИЦ БГПУ, 2000. – 235 с.
6. *Прокофьева М. Ю.* Система непрерывной методической подготовки будущих педагогов в процессе профессионального образования / М. Ю. Прокофьева // ВЕСТНИК ХНТУ. – 2007. – № 3(29). – С. 287-290.
7. *Ялалов Ф.* Деятельностно-компетентностный подход к практико-ориентированному образованию / Ф. Ялалов // Высшее образование в России. – 2008. – № 1. – С. 89-93.

Малыхин А. О. *Сущность и принципы методической подготовки будущего учителя образовательной отрасли "технология".*

В статье рассматриваются основные подходы к определению сущности методической подготовки и её основных составляющих. Особое внимание уделяется содержанию принципов

методической подготовки учителя трудового обучения, реализация которых обеспечит высокий уровень профессиональной подготовки будущих специалистов.

Ключевые слова: учитель, трудовое обучение, принцип, методическая подготовка.

Malihin A. O. Essence and principles of methodical preparation of future teacher of educational industry is “technology”.

In article the basic approaches to definition of essence of methodical preparation and its basic components are considered. The special attention is given to the maintenance of principles of methodical preparation of the teacher of the labour training which realization will provide a high professional standard of the future experts.

Keywords: teacher, labour teaching, principle, methodical preparation.

Мачача Т. С.

Інституту педагогіки НАПН України

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ “ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА”

У статті з’ясовується сутність поняття “проектно-технологічна культура” у контексті її формування в процесі трудового навчання. Інтеграційна основа тлумачення означеної культури пояснює механізм розвитку творчого потенціалу учня, розкриває її цілісність і завершеність щодо творення духовних і матеріальних цінностей.

Ключові слова: культура, проект, проектування, технологія, рефлексія, творчість.

Культурні форми інноваційних процесів сучасного світу – проектування і технології складають основу новітнього типу проектно-технологічної культури, яка активно формується в умовах постіндустріального інформаційного суспільства.

Означена культура знаходиться в стані формування. Саме тому, вона на сьогодні немає не лише загальноприйнятого визначення, як, до речі, і саме поняття “культура”, але також немає загальноприйнятої назви.

Універсальна культура нової доби натепер має декілька назв. Дослідники О. Генісаретський, К. Кантор, С. Кримський, В. Ф. Сидоренко, В. Чернобитов відмічають, що суттєвою особливістю нашого часу є формування “проектної культури”, за термінологією Бруса Арчера – “третьої культури”, за термінологією В. Вдовченка, В. Веселової, О. Коберника, О. Новикова, Д. Новикова, Н. Матяш, Н. Семенової, В. К. Сидоренка, А. Цимбалару, Л. Хоружої – проектно-технологічної, яка полягає в тому, що продуктивна діяльність людини розбивається на окремі закінчені цикли, які називаються проектами. В. Нікітін, В. Симоненко, Ю. Хотунцев вживають термін – “технологічна культура”.

Державний стандарт базової і повної середньої освіти основою реалізації змістових ліній освітньої галузі “Технологія” визначив проектно-технологічну діяльність, яка інтегрує усі види сучасної діяльності людини: від появи творчого задуму до реалізації готового продукту [4]. Означена діяльність є головною детермінантою формування новітньої культури. Її структура забезпечує цілісність та єдність змісту й процесу трудового навчання, забезпечує безпосереднє вживання учнів у повсякденне буття, набуття ними реального соціального досвіду, досвіду ефективної взаємодії з іншими. Структура проектно-технологічної діяльності побудована за логікою організації процесу продуктивної перетворювальної діяльності у контексті проекту, триєдності його фаз: проектування, технологія, рефлексія [9, 16]. Вважаємо за потрібне з’ясувати поняття “проектно-технологічна культура” з опорою на аналіз сутності понять названих трьох фаз.